

SPAREBANKEN SØR

Energi & klimaregnskap 2023

Sparebanken Sør

Hensikten med denne rapporten er å vise oversikten over organisasjonens klimagassutslipp (GHG-utslipp), som en integrert del av en overordnet klimastrategi. Et klimaregnskap er et viktig verktøy i arbeidet med å identifisere konkrete tiltak for å redusere sitt energiforbruk og tilhørende GHG-utslipp. Denne årlige rapporten gjør organisasjonen i stand til å måle nøkkeltall og dermed evaluere seg selv over tid.

Rapporten omfatter alt av registrert datagrunnlag relatert til klimagassutslipp for Sparebanken Sør, der de to datterselskapene Sørmeqleren og Sørlandets Forskningscenter er inkludert.

Informasjonen som benyttes i et klimaregnskap stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard", som er utviklet av "the Greenhouse Gas Protocol Initiative" - GHG protokollen. Dette er den mest anvendte metoden verden over for å måle sine utslipp av klimagasser. ISO standard 14064-1 er basert på denne.

Reporting Year Energy and GHG Emissions

Utslippkilde	Forklaring	Forbruk	Enhet	Energi (MWh)	Utslipp tCO _{2e}	Utslippetsandel
Transport total				45.4	10.9	4.3 %
Bensin		1,872.0	liters	17.3	4.4	1.7 %
DIESEL (NO)		2,875.0	liters	28.2	6.5	2.6 %
Scope 1 total				45.4	10.9	4.3 %
Elektrisitet total				4,159.5	116.5	45.9 %
Elektrisitet Nordisk miks		4,159,508.0	kWh	4,159.5	116.5	45.9 %
El-biler total				83.9	2.3	0.9 %
Elbil Nordisk		441,583.0	km	83.9	2.3	0.9 %
Fjernvarmestед total				974.5	17.2	6.8 %
Fjernvarme Kristiansand		251,760.0	kWh	251.8	2.0	0.8 %
Fjernvarme Arendal		620,690.0	kWh	620.7	13.7	5.4 %
Fjernvarme Norsk miks		102,052.0	kWh	102.1	1.6	0.6 %
Scope 2 total				5,217.9	136.0	53.7 %
Avfall total				-	16.7	6.6 %
Residual waste, incinerated		27,436.0	kg	-	15.1	6.0 %
Papiravfall til resirkulering		22,969.0	kg	-	0.5	0.2 %
Glassavfall til resirkulering		2,752.0	kg	-	0.1	-
Plastavfall til resirkulering		476.0	kg	-	-	-
Organic waste, treated		4,493.0	kg	-	0.1	-
Treavfall til resirkulering		7,209.0	kg	-	0.2	0.1 %
Elektronisk avfall til resirkulering		5,325.0	kg	-	0.1	-
Metalavfall til resirkulering		31,911.0	kg	-	0.7	0.3 %
Tjenestereiser total				-	89.8	35.4 %
Km-godtgj.bil(NO)		739,935.0	km	-	50.3	19.8 %
Air travel, domestic		119,990.0	pkm	-	19.3	7.6 %
Air travel, continental		184,196.0	pkm	-	20.2	8.0 %
Scope 3 total				-	106.6	42.0 %
Total				5,263.3	253.5	100.0 %
KJ				18,948,044,196.0		

Markedsbaserte utslipp i rapporteringsåret

Kategori	Enhet	2023
Elektrisitet Sum (Scope 2) med Markedsbaserte beregninger	tCO ₂ e	76.6
Scope 2 Sum med Markedsbaserte strømberegninger	tCO ₂ e	96.1
Scope 1+2+3 Totalt med Markedsbaserte strømberegninger	tCO ₂ e	213.6

Konsern

Ovenfor er en omfattende oppsummering av utslipp av klimagasser fra Sparebanken Sør for rapporteringsåret 2023. Den illustrerer omfanget og scope 3-kategoriene inkludert, sammen med de respektive utslippskildene. Tabellen viser forbruksdata og tilhørende rapporteringsenhet (f.eks. kg, liter, kgCO₂e, km), konverterte forbruksdata til energi (MWh) og tCO₂e, og prosentandelen hver utslippskilde representert i det samlede klimagassregnskapet. Verdier under 0,1 er markert med en strek (-), da de anses som for små til å være vesentlige.

På konsernnivå hadde Sparebanken Sør i 2023 et totalt klimagassutslipp på 253,5 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e) fordelt med 10,9 CO₂e (4,3%) i Scope 1, 136,0 tCO₂e (53,7%) i Scope 2 og 106,6 tCO₂e (42,0%) i Scope 3. Samlet sett har de totale utslippene økt med 9,2% sammenlignet med fjoråret, og den største økningen i utslipp knyttes til scope 3 og økt antall pkm rapportert for forretningsreiser med fly.

Scope 1

Transport: Forbruk av fossilt brensel i selskapets kjøretøy er utregnet med samme metode som anvendt i fjoråret, og er basert på et estimat av antall kilometer per år og snittforbruk av drivstoff på bakgrunn av kjørelengder over bilen(e)s hittil levetid. I 2024 står bruk av diesel og bensin for utslipp tilsvarende 10,9 tCO₂e, som anses som en marginal reduksjon sammenlignet med 2022. Forbruket av elbil har økt begge foregående år, og dette kan ses i sammenheng med at forbruk av fossile brensl har sunket hos Sparebanken Sør. Sammenlignet med baseåret har utslipp i Scope 1 blitt redusert med 67,2%.

Scope 2

Elektrisitet: Forbruk av elektrisitet for konsernet omfatter egneide og leide lokaler. Sørmeglere leier lokaler av Sparebanken Sør, og strømforbruket for disse enhetene er fordelt basert på ansatte og areal i henhold til statens sats der det antas et areal på 23 m² per ansatt. Tabellen viser klimagassutslipp fra elektrisitet utregnet med den lokasjonsbaserte utslippsfaktoren Nordisk miks, der forbruket er redusert med 6,5% sammenlignet med året før. Utslippsfaktoren Nordisk Miks har blitt endret fra 2022, hvilket bidrar til en marginal økning i utslipp på tross av lavere forbruk. Endringen i denne utslippsfaktoren er hovedsakelig grunnet en endring i metode for beregning som ble foretatt. Utslipp for det relative forbruket av elektrisitet har sett en nedgående trend, og siden 2017 blitt redusert med nærmere 60,4%.

Sparebank Sør har kjøpt opprinnelsesgarantier for 94,4% av elektrisitetsforbruket i 2023, der Sørmeglere sine kontorer som ikke er samlokalisert med banken samt Sørlandet Forsikringsmegler ikke er dekket av disse som videre forklarer denne prosenten.

Elektrisitet med en markedsbasert faktor er presentert under tabellene i denne rapporten. Praksisen med å presentere utslippene fra elektrisitetsforbruk med to ulike utslippsfaktorer er videre forklart under metode. Utslipp er i hovedsak basert på faktisk strømforbruk.

Fjernvarme: Forbruk av fjernvarme for konsernet omfatter også egneide og leide lokaler. Hovedkontorene Arendal og Kristiansand samt de øvrige kontorene har rapportert bruk av fjernvarme i 2023. Forbruk av fjernvarme har økt for disse to lokasjonene med et gjennomsnitt på 8,7%, mens de totale utslippene samtidig har økt med gjennomsnittlig 86,4%. Den store differansen mellom prosent økning i forbruk og utslipp skyldes signifikante endringer i faktorene for fjernvarme i Kristiansand og Arendal. Dette kan videre forklare av endringer i energimiks, der det i 2023 er brukt en annen kombinasjon av fossile og fornybare energikilder enn i 2022.

Forbruket av fjernvarme hos de øvrige kontorene har økt med 33,0% siden 2022. Her er utslippsfaktoren Fjernvarme Norsk miks brukt, ettersom kontorene inkludert strekker seg over et stort geografisk område i Norge. De øvrige kontorene er lokalisert i Bryne, Bygland, Byremo, Bø, Evje, Flekkefjord, Froland, Fyresdal, Hovden, Hægebostad, Kvinesdal, Kviteseid, Lillesand, Lindesnes, Sandefjord, Sogndal, Søgne, Treungen, Vanse, Vågsbygd, Øyslebø, Åmli og Åseral samt kontorene for Sørmeqleren.

Scope 3

Flyreiser: Flyreiser er målt basert på antall pkm rapportert inn per region, der innenlandsreiser er rapportert isolert og reiser i Norden og Europa er rapportert sammen. Utslipp fra alle flyreiser tilsvarer 39,5 tCO₂e i 2023 og har samlet sett økt sammenlignet med 2022. Vi ser en sammenhengende trend mellom utslipp og aktivitet i denne kategorien, men økningen i utslipp skyldes også en økning i de relevante utslippsfaktorene som utgjør 23,8% for innenlandsreiser og 35,1% på reiser i Norden og Europa.

Økning i utslippsfaktorene for flyreiser kan videre forklares av endringer i belastningsfaktoren på flyreiser. Belastningsfaktoren refererer til hvor fullt et fly er, og denne faktoren baseres på historiske data fra 2021. På grunn av pandemien opplever flyselskapene lavere belastningsfaktorer sammenlignet med normale forhold. Som et resultat har utslippsfaktorene for flyreiser i 2023 økt med mellom 30-40 % sammenlignet med året før.

Km. godtgjørelse: I 2023 er det gitt godtgjørelse for 739 935 km. Dette tilsvarer et utslipp på 50,3 tCO₂e, og er en reduksjon på 13,4% siden fjoråret. Dette er den nest største utslippskilden etter forbruk av elektrisitet, og har en nedgående trend i både forbruk og utslipp.

Avfall: Avfall er rapportert i kg fordelt på ulike avfallsfraksjoner og behandlingsmetode. Totalt antall kg rapportert er beregnet basert på en estimert kg/ansatt for hver avfallskategori der Sparebanken Sør sine kontor, samt for deres to datterselskap Sørmeqleren og Sørlandet Forsikring inngår. Avfall står for et utslipp på 16,7 tCO₂e i 2023. Utslipp fra avfall og håndteringsmetode har hatt en stigende trend, og har siden 2017 økt med på 51,8% som i hovedsak kan forklares av økt antall rapporterte avfallsfraksjoner.

Oppsummering

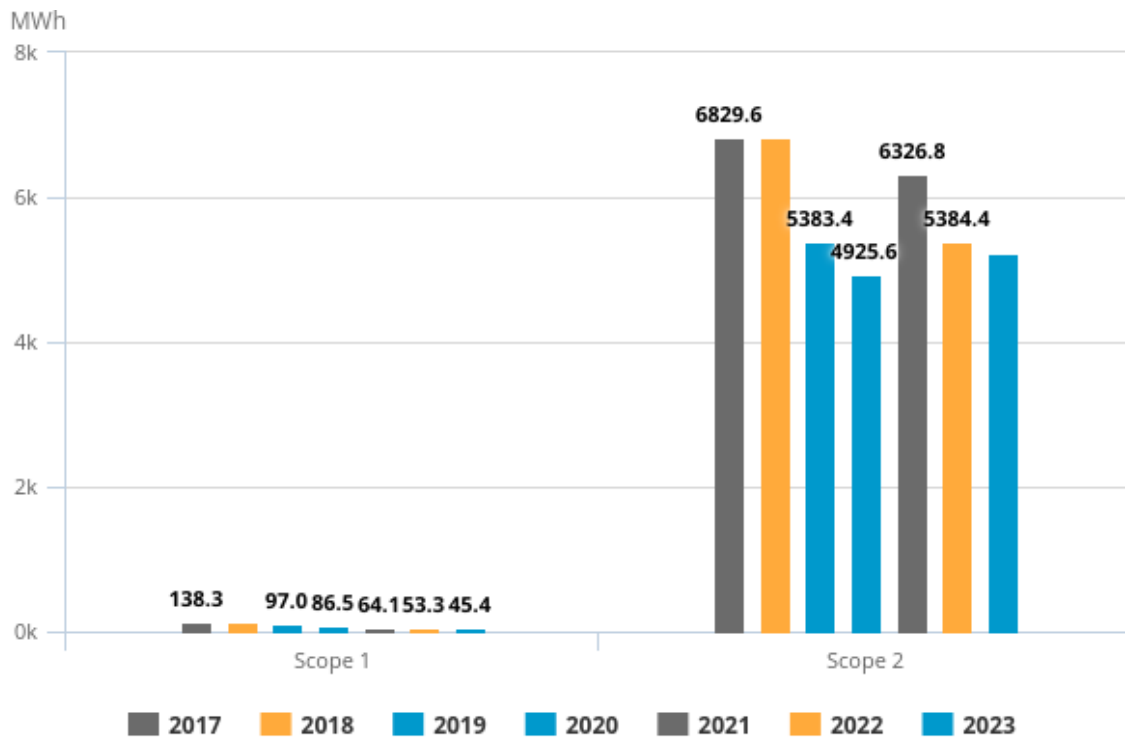
Generelt har det vært en reduksjon i konsernets utslipp fra 2017 og til 2022, og denne kurven har snudd for 2023 med 9,2% økte totale utslipp sammenliknet med fjoråret. De største prosentvise endingene i forbruk kan knyttes til økte flyreiser, samt en økning av bruk av fjernvarme for øvrige lokaler spesifisert ovenfor. Den største reduksjonen i utslipp kan knyttes til redusert km.godtgjørelse, og den største økningen kan knyttes til flyreiser både i Norden og Europa.

Biogeniske utslipp er CO₂ utslipp avhengig av den naturlige karbonsyklusen. Det vil si utslipp fra forbrenning, høsting, gjæring eller prosessering av biologiske materialer blir derfor kategorisert som biogene CO₂-utslipp. Dette er i årets rapport heller ikke tatt med i ettersom Sparebanken Sør ikke har relevante utslipp i noen av scopene.

Årlige klimagassutslipp

Kategori	Forklaring	2017	2021	2022	2023	% endring fra forrige år
Transport total		33.2	13.6	11.3	10.9	-3.5 %
Bensin		2.8	4.4	3.6	4.4	22.2 %
DIESEL (B5)		30.5	-	-	-	-
DIESEL (NO)		-	9.2	7.7	6.5	-15.6 %
Scope 1 total		33.2	13.6	11.3	10.9	-3.5 %
Elektrisitet total		293.9	159.9	115.6	116.5	0.8 %
Elektrisitet Nordisk miks		293.9	159.9	115.6	116.5	0.8 %
El-biler total		1.1	2.4	1.8	2.3	27.8 %
Elbil Nordisk		1.1	2.4	1.8	2.3	27.8 %
Fjernvarmestед total		38.2	12.5	14.3	17.2	20.3 %
Fjernvarme Arendal		38.2	10.6	3.9	13.7	251.3 %
Fjernvarme Kristiansand		-	0.3	9.3	2.0	-78.5 %
Fjernvarme Norsk miks		-	1.5	1.1	1.6	45.5 %
Scope 2 total		333.2	174.8	131.8	136.0	3.2 %
Avfall total		11.0	10.1	13.4	16.7	24.6 %
Residual waste, incinerated		10.6	9.7	11.8	15.1	28.0 %
Papiravfall til resirkulering		0.4	0.2	0.2	0.5	150.0 %
Glassavfall til resirkulering		-	-	-	0.1	100.0 %
Plastavfall til resirkulering		-	-	-	-	-
Organic waste, treated		-	0.1	0.1	0.1	-
Elektronisk avfall til resirkulering		-	-	0.1	0.1	-
Metalavfall til resirkulering		-	0.1	0.2	0.7	250.0 %
Treavfall til resirkulering		-	-	1.0	0.2	-80.0 %
Tjenestereiser total		135.3	55.9	75.7	89.8	18.6 %
Fly nordisk		39.9	-	-	-	-
Air travel, continental		9.1	-	-	20.2	100.0 %
Air travel, continental	Norden	-	0.1	8.8	-	-100.0 %
Air travel, continental	Europa	-	0.2	-	-	-
Air travel, intercontinental		9.5	-	-	-	-
Km-godtgj.bil(NO)		76.9	50.9	58.1	50.3	-13.4 %
Air travel, domestic		-	4.7	8.8	19.3	119.3 %
Scope 3 total		146.3	66.0	89.1	106.6	19.6 %
Total		512.7	254.4	232.1	253.5	9.2 %
Prosentvis endring			-50.4	-8.7%	9.2 %	

Årlig energiforbruk(MWh) Scope 1 & 2

Årlige markedsbaserte utslipp

Kategori	Enhet	2017	2021	2022	2023
Elektrisitet Sum (Scope 2) med Markedsbaserte beregninger	tCO ₂ e		72.1	126.9	76.6
Scope 2 Sum med Markedsbaserte strømberegninger	tCO ₂ e	39.3	87.0	142.7	96.1
Scope 1+2+3 Totalt med Markedsbaserte strømberegninger	tCO ₂ e	218.8	166.6	243.1	213.6
Prosentvis endring			-23.9 %	42.7 %	-12.1%

Årlige nøkkeltall og klimaindikatorer

Navn	2017	2021	2022	2023	% endring fra forrige år
Scope 1 + 2 utslipp (tCO ₂ e)	366.4	188.4	143.1	147.0	2.7 %
Totale utslipp(S1+S2+S3) (tCO ₂ e)	512.7	254.4	232.1	253.5	9.2 %
Totalt energiforbruk Scope 1+2 (MWh)	6,967.9	6,390.8	5,437.7	5,263.3	-3.2 %
Sum energiforbruk per lokasjon (MWh)	6,829.6	6,326.8	5,384.4	5,217.9	-3.1 %
Sum kvadratmeter(m ²)	-	26,769.0	26,458.0	24,539.0	-7.3 %
Sum kWh/m ²	-	236.3	203.5	212.6	4.5 %
tCO ₂ e/AV	0.8	0.3	0.2	0.2	-4.6 %
Totale tCO ₂ e/årsverk	1.2	0.4	0.4	0.4	1.5 %
MWh/AV	16.1	10.7	9.0	8.1	-10.1 %
Årsverk	432.0	597.0	601.0	647.0	7.7 %

Metodikk og kilder

GHG-protokollen er utviklet av «World Resources Institute» (WRI) og «World Business Council for Sustainable Development» (WBCSD). Analysen i denne rapporten er utført iht. "A Corporate Accounting and Reporting Standard Revised edition", én av fire regnskapsstandarder under GHG-protokollen. Standarden omfatter følgende klimagasser, som omregnes til CO₂-ekvivalenter: CO₂, CH₄ (metan), N₂O (lystgass), SF₆, NF₃, HFK og PFK gasser.

Denne analysen er basert på operasjonell kontroll aspektet, som dermed definerer hva som skal inngå i klimaregnskapet av en organisasjons driftsmidler, så vel som fordeling mellom de ulike scopene. I metoden skilles det mellom operasjonell kontroll og finansiell kontroll. Hvis operasjonell kontrollmetoden benyttes så inkluderes utslippskilder som organisasjonen fysisk kontrollerer, men ikke nødvendigvis eier. Man rapporterer dermed heller ikke over utslippskilder som man eier, men ikke har kontroll (f.eks. det er leietaker som rapporterer strømforbruket i scope 2, ikke utleier).

Klimaregnskapet er inndelt i tre nivåer (scopes) som består av både direkte og indirekte utslippskilder.

Scope 1 Obligatorisk rapportering inkluderer alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (egeneide, leiede eller leasede kjøretøy, oljekjeler etc.). Videre inkluderes eventuelle direkte prosessutslipp (av de seks klimagassene).

Scope 2 Obligatorisk rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling. Dette gjelder f.eks. for bygg som man leier og ikke nødvendigvis eier. Utslippsfaktorene som benyttes i CEMAsys for elektrisitet er basert på nasjonale brutto produksjonsmikser fra International Energy Agency's statistikk (IEA Stat). I forhold til utslippsfaktorer på fjernvarme benyttes enten faktisk produksjonsmikser basert på innhentet informasjon fra den enkelte produsent, eller gjennomsnittsmikser basert på IEA statistikk (se kildehenvisning).

I januar 2015 ble GHG Protokollens (2015) nye retningslinjer for beregning av utslipp fra elektrisitetsforbruk publisert. Her åpnes det for todelt rapportering av elektrisitetsforbruk.

I praksis betyr det at virksomheter som rapporterer sine klimagassutslipp skal synliggjøre både reelle klimagassutslipp som stammer fra produksjonen av elektrisitet, og de markedsbaserte utslippene knyttet til kjøp av opprinnelsesgarantier. Hensikten med denne endringen er på den ene siden å vise effekten av energieffektivisering og sparetiltak (fysisk), og på den annen siden å vise effekten av å inngå kjøp av fornybar elektrisitet gjennom opprinnelsesgaranti (marked). Dermed belyses effekten av samtlige tiltak som en virksomhet kan gjennomføre knyttet til forbruk av elektrisitet.

Fysisk perspektiv (lokasjonsbasert metode): Denne utslippsfaktoren er basert på faktiske utslipp knyttet til elektrisitetsproduksjon innenfor et spesifikt område. Innenfor dette området er det ulike energiprodusenter som benytter en miks av energibærere, der de fossile energibærerne (kull, gass, olje) medfører direkte utslipp av klimagasser. Disse klimagassene reflekteres gjennom utslippsfaktoren og fordeles dermed til hver enkelt forbruker.

Markedsbasert perspektiv: Beregningen av utslippsfaktor baseres på om virksomheten velger å kjøpe opprinnelsesgarantier eller ikke. Ved kjøp av opprinnelsesgarantier dokumenterer leverandøren at kjøpt elektrisitet kommer fra kun fornybare kilder, som gir en utslippsfaktor på 0 gram CO₂e per kWh.

Elektrisitet som ikke er knyttet til opprinnelsesgarantier får en utslippsfaktor basert på produksjonen som er igjen etter at opprinnelsesgarantiene for fornybar andel er solgt. Dette kalles *residual miks*, og er normalt signifikant høyere enn den lokasjonsbaserte faktoren.

Scope 3 Frivillig rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer eller tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som foregår utenfor deres kontroll (derav indirekte). Typisk scope 3 rapportering vil inkludere flyreiser, logistikk/transport av varer, avfall, forbruk av ulike råstoff etc.

Generelt bør et klimaregnskap inkludere nok relevant informasjon slik at det kan brukes som beslutningsstøtteverktøy for virksomhetens ledelse. For å få til dette er det viktig å inkludere de elementer som har økonomisk relevans og tyngde, og som det er mulig å gjøre noe med.

Referanser:

[Department for Business, Energy & Industrial Strategy](#) (2022). Government emission conversion factors for greenhouse gas company reporting (DEFRA)

IEA (2022). CO2 emission factors, International Energy Agency (IEA), Paris.

IEA (2022). Electricity information, International Energy Agency (IEA), Paris.

EcolInvent 3.8 and 3.9.1. Wernet, G., Bauer, C., Steubing, B., Reinhard, J., Moreno-Ruiz, E., and Weidema, B., 2016. The ecolinvent database version 3 (part I): overview and methodology. The International Journal of Life Cycle Assessment.

IMO (2020). Reduction of GHG emissions from ships - Third IMO GHG Study 2014 (Final report). International Maritime Organisation, <http://www.iadc.org/wp-content/uploads/2014/02/MEPC-67-6-INF3-2014-Final-Report-complete.pdf>

IPCC (2014). IPCC fifth assessment report: Climate change 2013 (AR5 updated version November 2014). <http://www.ipcc.ch/report/ar5/>

AIB, RE-DISS (2022). Reliable disclosure systems for Europe – Phase 2: European residual mixes.

WBCSD/WRI (2004). The greenhouse gas protocol. A corporate accounting and reporting standard (revised edition). World Business Council on Sustainable Development (WBCSD), Geneva, Switzerland /World Resource Institute (WRI), Washington DC, USA, 116 pp.

WBCSD/WRI (2011). Corporate value chain (Scope 3) accounting and reporting standard: Supplement to the GHG Protocol corporate accounting and reporting standard. World Business Council on Sustainable Development (WBCSD), Geneva, Switzerland /World Resource Institute (WRI), Washington DC, USA, 149 pp.

WBCSD/WRI (2015). GHG protocol Scope 2 guidance: An amendment to the GHG protocol corporate standard. World Business Council on Sustainable Development (WBCSD), Geneva, Switzerland /World Resource Institute (WRI), Washington DC, USA, 117 pp.

Referanselisten over er ikke komplett, men inneholder de viktigste referansene som benyttes i CEMAsys. I tillegg vil det være en rekke lokale/nasjonale kilder som kan være aktuelle, avhengig av hvilke utslippsfaktorer som benyttes.